

ÉLELETÜNK

XXXI. évf. 9. szám (31. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

1999 szeptember

SZÓKE JÁNOS (Budapest):

Imaszándékok

Szeptemberre
1.

*A tömegkommunikációs eszközök fel-
lelőseiért imádkozunk, hogy tiszteletben
tartsák minden egyes ember Istenben
megalapozott méltóságát.*

*Az emberi méltóság tiszteletben tartását
mindenki helyes és elengedhetetlennek
tartja, – ha saját magáról van szó. Akkor
is, ha nem gondolta még át, hogy az embe-
ri méltóság Isten méltóságában gyökere-
zik, abból indul ki és abban van megalapozva.
Az átlagember az emberi együttélés
évezredes – vagy annál is régebbi –
tapasztalataiból indul ki: meg kell becsül-
nünk egymást; egymás méltóságát, külön-
ben anarchia keletkezik. Kevesen és ritkán
teszik fel a kérdést: honnan származik,
miben áll az emberi méltóság?*

*Miben áll Isten méltósága? Szellemi
nagyságának végtelenségében, jóságában,
szeretében, irgalmában, igazságosságá-
ban s nem utolsósorban hatalmában.
Mindezt egyesíti Isten önmagában. Egy
kis részt adott nekünk is – léleknek nevez-
zük – és kinek kinek felfogó képessége
szerint éljük, értjük, életünkben elismerjük
az emberi méltóságot.*

*Nehezebb azonban másoknál elismerni
a méltóságot, különösen akkor, ha ők véd-
telenekek (védtelenebbek mint mi), ha bizo-
nyos hatalmunk van fölöttük és bizonyos
célok elérése érdekében kísértésbe estünk,
másokat megalázní, méltóságukat be-
piszkolni vagy legalább alacsonyítani.*

*Ilyen kísértések lépnek fel a tömegkom-
munikációs médiáknál, amikor egyoldalúan
tudósítanak eseményekről, amikor egy-
es ember hibáit nyilvánosságra hoz-
zák, kifigurázzák, nyilvánosan megbé-
lyezik. Mi vezeti őket ilyen irányba? A
programok akkori „jók”, ha sokan nézik-
hallgatják. Ezért a médiák program-veze-
tői igyekeznek szenzációs eseteket felku-
tatni és találni. Mivel az ember természeté-
nél fogva kíváncsi, egyben szeret más ká-
rán és hibáján kárörvendeni, az ilyen tála-
lás biztosítja a nézők magas számát (nevez-
zik nézői-kvótának is).*

*A tény, hogy az emberi méltóságba
közben beletaposnak – nem mindig ér-
deklí őket...*

2.

*Imádkozunk a menekültek millióiért,
– elsősorban Afrikában – hogy megkap-
ják a szükséges anyagi és szellemi támo-
gatást.*

*Szinte felfoghatatlan számunkra, hogy
emberek millióit egyszerűen ki lehet irtani
– gondoljunk a tucchi-hutu polgárhábo-
rúra. Ugyanígy lehet milliókat menekültté
tenni, akik a megsemmisítést valahogy
megúszták és (még) nem haltak éhen vagy
szomjan. Elvezették otthonukat, megél-
hetősüket, mindenüket. Menekült táborok-
ban várják a segítséget, hogy életben mar-
adhassanak.*

*Ezenkívül szellemi támogatást is kér
számunkra a Szentatya. Támogatást embe-
ri méltóságuk elismerésére, szellemi le-
hetőségeik – nem utolsósorban vallásuk –
bántatlan élésére és kibontakoztatására. A
sokrétű és bonyodalmas szándék sok imát
igényel!*

Fejős Ottó

Kisboldogasszony nagy hatalma

Huszonegy esztendeig szolgáltam a Kirche in Not – Ostpriesterhilfe segélyszervezetnél Olaszországban és Németországban. Az volt feladatomban, hogy a kommunizmus alatt sínylő egyháznak anyagi lehetőséget közvetítsek, hogy át tudja vészelné a nehéz időket. Sok élményben volt részem. Albániától Oroszorszáig sok színes egyéniséget ismerem meg. Ma is szívesen gondolok rájuk.

Ezek közül jól emlékszem egy német férfire. Felesége sziléziai volt. Gyakran jártak haza látogatónak. A helyi plébánosnak több alkalommal pénzbeli támogatást közvetítettem. Amikor ez nem volt lehetséges, legalább vallási tárgyú

könyveket adtam útravalóul.

Ismerősöm a kilencvenes évek elején hosszú ideig nem jelentkezett. Miután találkoztunk, elmondta, hogy egy nagy Frankfurti bank szakembereként Magyarországon töltött pár hónapot. A Nemzeti Banknál megfigyelőként működött, tanácsadói jelleggel. Budapesten hosszabb ideig szállodában lakott, később egy családnál. Szerencsés véletlen folytán lehetősége volt betekinteni több család mindennapi életébe. Szellemesnek szántam a neki feltett kérdést: „Na, árulja el nekem, véleménye szerint mikor fog megszűnni Magyarországon a nyomor?” Azt a választ kaptam, hogy az nem is olyan lehetetlen. A nép szorgalmas is és tud is dolgozni, ha nem használják ki. Az ország lakóinak jelentős része azonban olyan erkölcsi mélységben sínylődik, hogy onnan kellene először kímáznunk. Megállapította, hogy ez csak akkor lenne lehetséges, ha a nevelés terén gyökeres javulás állna be. Ezt másként nem tud elképzelni csak akkor, ha már az óvodában céltudatosan elkezdődne. Akkor, talán lassan-lassan...

Őt esztendeje, hogy negyvenhat év után véglegesen hazateleptem. A német bankossal azóta nem találkoztam. Nemcsak jó szakember volt, de jó keresztény is. Amit akkor hallottam tőle, személyesen tapasztaltam.

Szeptember hónapban, az iskolaév kezdetén, többet gondolok a fiatalság jövőjére és abban reménykedünk, hogy új lehetőségek és szerencsés fejlemények megalapozhatják a fiatalok szellemi világát, amely az Egyház és a Nemzet színe jövőjét is elősegítene.

Közhelynek számít, ha elcsépelet eseteket sorolunk fel, okos megállapításokkal és csak siránkozunk a fiatalság helyzetének szerintünk katasztrofális helyzetén. Az sem vigasztal bennünket, ha megállapítjuk, hogy természetesen ez a kép nem csak Magyarországra vonatkozik. Világjelenség. Hogyan is vigasztalódnánk meg, ha egy sor épület a mi házuinkkal együtt leég? Amikor szemben találjuk magunkat a felnőttek elfajult erkölcsi felfogásával: a gyors meggazdagodási lehetőség szenvedélyével, a nemzetirtás különböző formáival, a majdnem védett büncselekedéssel, akkor döbbenünk rá, hogy egy ilyen szemlében nevelt fiatalságnak nem lehet erkölcsi tartása.

Minden iskolaév kezdetén újból megmarad ez az alapértékű gondolat. Más lenne a magyar ifjúság helyzete és szebb jövő felé tekintene a Nemzet és az Egyház is, ha tényleg elkezdődött volna a nevelés terén is a rendszerváltás.

Szeptember hónapban nem csak az iskola kezdődik, hanem nagyon szerencsés közelségében találunk néhány Mária-ünnepet: Kisasszonyt, más szóval Kisboldogasszony ünnepét, amely Szűz Mária születésnapja; Mária névnapját és a hétfájdalmú Szűzanya ünnepét is. Nekünk magyaroknak nem szabad félni

Máriától, hiszen évezredes kapcsolat fűz bennünket hozzá, Szent Istvántól napjainkig.

A születésnap, a névnap és a fájdalom napok olyan emlékeztetők, amelyekre nemcsak a szentek, hanem a mi életünkben is gondolunk. A szokásnak megfelelően megünnepeli mindenki, vagy osztozik a bánatban, a szoros és a tágabb értelemben vett családban.

Az ünnepeken ott vagyunk az ünnepektől. Örömet szerzünk neki kedvenc ajándékokkal. Az ünnepektől sem marad hátrélt. Megköszönő figyelmességünket és asztalt terít számunkra. Sok helyen ezeket a találkozókat családi összejövetelekként tekintik. Nem elég a természetesen való találkozás, kell a kötetlen, derűs együttléte is. Ilyenkor sok problémát meg lehet beszélni. Mindenkinél lehet jó ötlete és egy szerencsés megoldás is elképzelhetőbb.

Valahogy be kellene venni életünkbe a rokon kapcsolatokat túl azokat az értékeket is, amelyek nem vészülnek el és mindig időszerűek maradnak. Nem kell kikapcsolni életünkéből Máriát, Urunk édesanyját. Különösen korunkban, amikor súlyos nevelési gondjaink vannak. Hívjuk, köszöntsük Őt gyermeki szeretettel. Mint édesanya érzi a gondjainkat és segíteni akar.

Bosco Szent János, korunk egyik legjelesebb Mária-tisztelője, élete egész művét a Szűzanya védő palástja alá helyezte. Sikeresen. Egyszerű falusi gyermek volt. Mária csodálatos módon felkarolta. Kilencéves korában látomása volt, hogyan kell a züllött fiatalokat szeretettel és megértéssel jó útra téríteni. Ez az álom annyira összefonódott egyéniségével, hogy minden remény ellenére pap, nevelő, lelkiatya és szent lett belőle. Erdemes elolvasni életrajzát.

Az Egyház nem hagy bennünket magunkra. Vannak példaképeink. Követni kell őket. Ezzel tartozunk magunknak, egyházi és polgári közösségünknek is.

Máriát az Egyház Édesanyjának és a mi anyáinknak is nevezzük. Ez nem érzelmi ömlengés. Ő az Atyaisten kiválasztott leánya, az Isten és a felebaráti szeretet tökéletes példája. Arra kapott meghívást, hogy az üdvtörténetben egyedülálló küldetést teljesítsen, Ő legyen az Üdvözítő édesanyja és ő Isten hívására teljes készséggel választott. Názáretben megkezdett egyetemes anyasága, a Kálvárián, majd pedig Püsködör teljesedik be.

Az imában elmélyült Mária-képet nem emészt meg az idő, hanem az örökkévalóság, úgy imádkozik mint mi, megküzdve az idő nehézségeivel, mégis belemerülve a végtelen égbe, amelyben Isten lakik.

Szeretve, odafigyelve imádkozik, Isten örök forrásából oltva szomját. Szeretetteljes és sürgető a felszólítás, amellyel minden istengyeremhez fordul, hogy visszatérjünk az Atya házába: „Te gyetek meg mindent, amit Jézus mond”. (Jn 2,5)

A Békevilágnapra szóló pápai üzenet vezérfonala

Nyilvánosságra hozták a 2000. január elseji Békevilágnapra szóló pápai üzenet témáját: „Békesség a Földön az embereknek, akiket Isten szeret”. Az üzenet teljes szövegét, mint minden évben, idén is december közepén teszik közzé.

II. János Pál pápa a 33. Békevilágnapra szóló üzenetével mindenkinek békét kíván és arra szólít fel minden embert, hogy hatékonyan járuljon hozzá a béke építéséhez, már a 2000. év nagy jubileumának első napjaitól kezdve. A második évezred utolsó napjait sajnos a világ különböző részein dúló tragikus és véres konfliktusok jelölik meg, amelyek áldozatait nagy többségükben ártatlan polgári személyek, testvéri népek. A nagy jubileum legyen a fokozott ima időszaka, azé a megújult elkötelezettségé, hogy kiküszöböljék a háborút, mint a különbözőségek megoldásának eszközeit. A fegyverek nem alkalmasak a béke építésére. Mindennap egyre sürgetőbbé válik, hogy más eszközöket találjanak a konfliktusok leküzdésére, és a népek közötti békés kapcsolatok biztosítására. A Szentatya régebben is már hangsúlyozta annak sürgősségét, hogy az érdekelt határozottan haladjanak előre ezen az úton.

Napjainkban nem elegendő a fegyvereket elhallgattatni ahhoz, hogy béke legyen. A béke átöleli a társadalmi élet minden területét: a fejlődést, a gazdaságot, az emberi jogokat, a teremtett világ védelmét. Ahhoz, hogy szembenézhessünk a modern élet követelményeivel, új békeprogramokra van szükség, olyan struktúrára, amelyek megfelelnek a világ új arculatának. A nyomor kiküszöbölése, minden nép teljes fejlődése nélkül a béke mindig törékeny marad. A béke ugyanis az emberi személyen alapul, aki arra kapott meghívást, hogy másokkal együtt éljen olyan társadalomban, amely nyitott a különbözőségben megvalósuló békés együttélésre. A 2000. év első üzenete: a béke lehetséges, ha az emberiség keresi és megtalálja Istent, aki a Béke Istene. Isten békét akar, a béke tehát lehetséges. VR/MK

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A Vatikán és a magyar kisebbségek (2)

Legutóbbi számunkban, II. János Pál pápa május 7. és 9. közt lefolyt Bukarestben tett látogatása és az azt megelőző húzavona és viták kapcsán, igyekeztünk a Szentatya romániai útjának háterét megvilágítani és arra a kérdésre válaszolni, miért nem kereste fel Erdélyben élő katolikus – latin és görögszertartású – híveit. A válasz röviden így foglalható össze: A pápa a sajátos helyzetre való tekintettel volt hajlandó leszállítani első romániai látogatását a kapcsolatfelvételre az orthodox egyházzal és ezzel a kizárólagosan ökumenikus jellegre, hogy így elháruljanak az akadályok egy további, immár lelkiszerzői látogatás útjából.

Vannak azonban egyéb problémák is a romániai, mindkét szertartásbeli katolikusok (az örmény szertartásúakra most nem térünk ki) és a Vatikán között, melyek megoldásra várnak. Különösen is vonatkozik ez a főleg latin szertartású – magyar és ezen belül a csángó kisebbség egyházi helyzetének rendezésére. Erről lesz ma szó.

Előbb azonban két értelemzavaró s a j t ó h í b á t szeretnék kiigazítani, melyek a múltkori számban (1999 július-augusztus) megjelent cikkbe becsúsztak. A „Lenne egy kérdésem...” c. rovat 5. bekezdése 2. mondatának így kell hangzania: „Az elmúlt években e téren nehézségek merültek fel, főleg a miatt a t á m o g a t á s miatt, amiben Róma az újraéledt görögkatolikus egyházat részesítette pl. Ukrajnában vagy Romániában.”

További kiigazítást igényel a cikk 3. bekezdésének utolsó félmondata. Ebből kimaradtak a román anyanyelvű katolikusok. A helyes szöveg a következő: „...Románia mintegy 5 millió, r o m á n, magyar és német anyanyelvű, sokat szenvedett katolikus híveit.”

2. A romániai katolikus egyház helyzete

Ez a cím nem részletes helyzetismertetést akar előre jelezni, hanem az adott helyzetből kiindulva, három égető kérdéssel kíván foglalkozni, melyek létfontosságúak a romániai katolikusok számára.

a) **A görögkatolikus egyház,** mintegy 4 millió hívővel – az orthodox egyház után – Románia második legnagyobb vallási közösségét képezi. Tajai túlnyomó többségben román anyanyelvűek és szinte kizárólag Erdély területén élnek, öt egyházmegyében. Az 1948-ban a kommunista kormány rendelkezéssel megszüntetett és az orthodoxiába beolvasztott görögkatolikus egyház, amelynek számos püspöke, papja és híve, Romához való hűsége miatt börtönben vagy kényszermunkára ítélve halt vértanúhalált, a Ceausescu-rezsim bukása után újraéledt. Tevékenysége azonban korlátozott maradt, mert az orthodox egyház következetesen megtagadta a birtokába átkerült templomok és épületek visszaadását. A román kormány, jöhllehet a kialakult helyzetet egy előző kormány intézkedése idézte elő, nem volt hajlandó beavatkozni, hanem arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a két egyháznak egymás között kell elintéznie. *Miért nem gyakorol a Szentzék, mely diplomáciai kapcsolatban áll Romániával, nagyobb nyomást a kormányra, hogy Románia lakosságának ez a 20%-a ne csak elméletben, hanem gyakorlatban is szabadon, saját templomaiban követhesse vallási meggyőződését?*

Válasz: Nem fér hozzá kétség, hogy a szentszéki diplomácia nem nézte és nem nézi ma sem tétlenül a román görögkatolikus egyház nehéz helyzetét. De a pápa mögött nem állnak sem hadosztályok

(Sztaín: „Hány hadosztálya van a pápának?”), sem gazdasági nagyhatalom. Ilyen értelemben a Vatikán tehát nem fejtethet ki „nyomást” semmilyen kormányra. Módszere a türelmes, minden feltűnést kerülő tárgyalásoké. Ezek természetesen elhúzódnak, mint Románia esetében is, ahol a kormány is csak óvatosan léphet, ha nem akar szembe kerülni az ország lakóinak 75 %-át képviselő orthodox egyházzal. Köztudomású, hogy ez, a görögkatolikus egyház újraéledése mögött, a Vatikán hatalmi politikáját, térítési szándékait vélte látni. Ezért is volt jelentős siker, hogy a Szentatya ellátogatott Bukarestbe. Csak remélni lehet, hogy a találkozás a pápával Teocit pátriárka számára is több volt, mint presztízis nyereség. Hogy megtört-e a jég, hogy sor kerül-e érdembeli tárgyalásokra ökumenikus alapon az orthodox és a görögkatolikus egyház között és ha igen, milyen eredménnyel, a jövő fogja megmutatni.

b) **A római /latin szertartású /katolikus egyház** hat egyházmegyében összesen kb. 1 350 000 hívőt számlál. Ezek úgy oszlanak meg, hogy a Kárpátokon belüli négy egyházmegyében (Gyulafehérvár, Szatmár, Nagyvárad, Temesvár) létszámuk közel 1 millióra, a Kárpátokon kívül (Bukarest, Iasi-Jászvásár) 350 000-re tehető. A Kárpátokon belül élő római katolikusok magyar, ill. 10%-ban német anyanyelvűek, a Kárpátokon kívüliek nagy részben elrománosodott magyarok, németek és főleg csángó-magyarok.

A kommunista rezsim megfosztotta a katolikus egyházat a tevékenységét biztosító anyagi forrásoktól és intézményeitől (iskolák, kollégiumok, otthonok stb.), püspökei, papjai és hívei közül számosan kerültek börtönbe, munkatáborba és halt vértanúhalált. A mesterségesen szított magyarellenes hangulat a Ceausescu rezsim bukása után sem csökkent sokáig, aminek következményei kiterjedtek a túlnyomóan magyar többségű katolikus egyházra.

Úgy tűnik, mintha a Vatikán romániai egyházpolitikájában csak a román nyelvű katolikusok érdekei játszanának döntő szerepet. Igaz ugyan, hogy 1994-ben II. János Pál pápa a gyulafehérvári egyházmegyét érsekség rangjára emelte, de ezzel nem változott a Kárpátokon belüli egyházmegyéi helyzete: azok továbbra is a bukaresti érsekségnek maradtak alárendelve. Erre az abszurd helyzetre utal egy belgiami olvasónk kérdése: „Mi a magyarázata, hogy a Vatikán Bukarestbe tette, ill. tartja a romániai katolikusok fejét?”

Válasz: Egy német mondás szerint a politika - és ez alól az egyházpolitika sem kivétel - „A lehetséges művészet”. Más szóval az a jó politikus, aki nem megy fejvel a falnak, hanem felfedezi azokat az utakat és módokat, amelyekel keresztül tárgyaló partnerénél célját el tudja érni. Ez feltételezi a képességet a kompromisszumokra és a várnai tudást. A jelek arra mutatnak, hogy a Szentzék ez idő szerint elsőbbségben részesíti az ökumenikus közeledést, abban a reményben, hogy ez megkönnyíti a görögkatolikus egyház helyzetének rendezését, ami viszont azt a benyomást keltheti, mintha a római katolikus egyház – és benne az erdélyi egyházmegyéik – problémáinak megoldását nem tartaná fontosnak.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad két szempontra felhívni a figyelmet. Az egyik: tudomásul kell vennünk, hogy a Vatikán nem dönthet egyoldalúan olyan kérdésekben, amelyek a vele diplomáciai

kapcsolatban álló állam érdekeit is érintik. Ha eddig nem sikerült a romániai katolikusok kéréseit teljesíteni, akkor ennek minden valószínűség szerint az az oka, hogy ezekről a kormány jelenleg nem óhajt tárgyalni, vagy nem adja beleegezését. Nincs kizárva az sem, hogy a Szentzék a romániai katolikus egyházon belüli egyéb kérdések tisztázása utánra óhajtja halasztani pl. a latin szertartású egyházmegyéik közti viszony rendezését.

A második szempont: a Vatikán a Ceausescu bukása utáni időszakot, amikor még kialakulatlan volt a román kormány egyházpolitikái irányvonala, azonnal kihasználta és minden erdélyi egyházmegye élére püspököt nevezett ki, jöhllehet ez ellentétben állt az előző kormányok elképzeléseivel, amelyek az egyházmegyéik összevonására törekedtek. A kormány nehezményezte is, hogy a Vatikán így kész helyzetet teremtett. Ez az eset is jelzi, hogy Romában nagyon is mesterei a „lehetséges művészet”-nek és, hogy igenis törődnek a magyar anyanyelvű egyházmegyéik ügyeivel.

FELADAT ÉS LEHETŐSÉG

König bíboros Európa jövőjéről

A Katolikus Sajtó Világszövetségének idei konferenciáján König bíboros, Bécs korábbi érseke előadás keretében fejtette ki elképzelését Európa szerlemleri arculatának alakulásáról. Ebben fokozódó szerepet játszik a média, aminek befolyását meg a Második Vatikáni Zsinat is bizalmatlanul szemlélte, de – mint a bíboros megállapította, – már néhány évvel később a Társadalmi Kommunikációs Eszközök Pápai Bizottsága dokumentumban szögezte le, hogy pótolhatatlan mulasztás lenne a médiában rejlé lehetséges semmibe vétele.

König bíboros ezután visszapillant a keresztényiség kialakulására, az Evangélium elterjedésére és rámutat arra, hogy ezer esztendőn keresztül a római liturgia és a keresztény időszámítás biztosította földrésznünk szerlemleri egységét. Ez Rómától Bizáncig terjedt, noha a római birodalom akkorra már rég két részre szakadt. Ezt az egységet két alkalommal törte meg melyreható tés: először 1054-ben, ami időközben kelet-nyugati skizmaként vonult be a történelembé, miután a keleti egyház – a bizánci rítushoz ragaszkodott és nem volt többé hajlandó elismerni Róma, illetve a pápa fölhatóságát. Időközben a keleti egyházon belül is tagozódás lépett fel, nyugaton pedig a XVI. században bekövetkezett a reformáció. Noha Európa arulatának alakulásában fontos szerepet játszottak az egymástól külön álló felekezetek, a földrésznk alijában véve megmaradt kereszténynek.

Az újkor beköszöntével Európa kiterjesztette befolyását az egész világra, amiiben komoly rész jutott a hittérítőkre. Míg azonban Amerika jó befogadónak bizonyult, Ázsiában az a befolyás szerény kezetek között maradt és így a „nyugati kultúra” gyakorlatilag Európára, valamint az Egyesült Államokra korlátozódott. A második világháború végén viszont – a történelemben először – bekövetkezett Európa földrajzi megosztása is. A Jaltai Szerződés értelmében idővel kialakult a vasfüggöny, ami évtizedekre elszakította földrésznünk keleti felét a Nyugattól.

Némi rezignációval állapította meg 1976-ban az akkori belga külügyminiszter, L e o T i n d e m a n s, hogy Európa évszázadokon át az egész világ nevében hallatta szavát, most pedig hallgatásba burkolózik. König bíboros szerint már-már föld volt, hogy Európa elérkezett történelmi hivatásának végéhez. 1989-ben azonban váratlanul fordulat következett be: szinte magától összeomlott a kom-

Ezek aliján biztosan lehetünk abban, hogy eljön az időpont, amikor az erdélyi egyházmegyéik élén nem a bukaresti, hanem a gyulafehérvári érsekség fog állni. Ez legkésőbb akkor fog bekövetkezni, amikor Románia az Európai Unió tagjává válik. A gyulafehérvári érsekség létesítésével, akkor is, ha az egyelőre „exempt”, azaz közvetlenül a Szentzéknek van alárendelve és nem tartoznak hozzá más egyházmegyéik, Róma megtette az első lépést egy végleges rendezés irányában.

És még ennyit: Bukarest azért lett érsekség, mert Románia fővárosa, de csak 1929-ben, a Szentzék és Románia közt megkötött konkordátum után került valamennyi romániai római katolikus egyházmegye élére. Más megoldásról az akkori román kormány hallani se akart.

c) **A csángó-magyar katolikusok helyzetéről** legközelebbi számunkban olvashatunk

Frank Miklós

munizmus. Az eseményekről szemtanúként tudósító angol író, T i m o t h y C. A s h a történetek így összegezte: „A most végbenéző folyamat nem más, mint visszatérés Európába”. A szerlemleri utat egyengette a Második Vatikáni Zsinat is, amelynek az ökumené terén gyarorolt hatása ugyan lassan bontakozott ki, de idővel valamennyi keresztény felekezet számára tudatossá vált az egymással való együttműködés szükségése. Így jöhllett létre a protestánsok szorgalmazására az Európai Egyházak Konferenciája, amely ma már szoros kapcsolatban áll az Európai Püspökkari Értekezletek Konferenciájával. Az ő kezdeményezésükre szervezték meg 1997-ben Grácban a Második Európai Ökumenikus Gyűlést, amelyen sok ezer fiatal is részt vett.

A Zsinat utáni időket jól jellemzi II. János Pál pápa Santiago de Compostelában tett zarándokútjának fohászja: „Szóltalag, ősi Európa és kérés szerlemleri, hogy találj vissza önmagadhoz, eredetedhez. Élvezd újra az erényeket, amelyek dícsőségessé tették történelmedet és teremtésd szerlemleri egységedet a más vallások tiszteletben tartása és a valódi szabadság megőrzése mellett. Hogy újfent a civilizációk világítótornya és a fejlődés motorja lehess. A többi földrészn rád tekint és reménykedik egy olyan válaszban, amit Jakab apostol adott Krisztusnak: k é p e s l e s e k r á!”

A kommunizmus összeomlását követően táplált remények egy része azonban hamar szertefoszlott, mert a Nyugat – sajnos – csak későn döbött rá, hogy erkölcsi és anyagi téren mit is vár tőle a Kelet. Így az egymás ellen dolgozó erők leljúrní látszanak az egymással fellépő erők. Nem elég ugyanis az európai közös piac problémáinak elemzése, hanem égetően szükség lenne Európa szerlemleri arculatának kimunkálására. Ez viszont hosszadalmas és fájdalmas folyamat eredménye lesz, mert el kell érni, hogy a politika és a gazdaság valóban az embert szolgálja.

König bíboros előadásában leszögezi, hogy az anyagi alapon biztosított jólét a szerlemleri-erkölcsi gazdagság nélkül az emberiség önámítása csupán. Fejtegetése végén érseke máj jödléje nyugalomba vonult érseke megállapítja, hogy az új évezred hajnalán szinte azonos feladat megvalósítása járul reánk, mint annak idején szent Benedekre: az újrakezdés – ami feladat és egyben lehetőség Európa sorsának további alakítása szempontijából.

Makvagy György

Madridi levél

SZENT PENTELE VÉRE

Macskaugrásnyira a királyi vártól, nyugodt negyed kis térén áll ágostonrendi apácáknak a Megtestesülésről nevezett, XVII. századi alapítású kolostora. Tucatnyi nővér lakja, imádkozik és dolgozik, varrással, hímzéssel keresi meg a mindennapit. Az épület egy része már magánlakás, túl nagy lett a zárda az apácák számára; másik része pedig egyház-művészeti múzeum a kolostor évszázadok alatt felgyülemlett kincseiből. Látogatható az ereklyekápolna is. Egykor minden valamire való kolostorban, székesegyházban volt ilyen „ereklye-gyűjtemény”. Mi tagadás, ez inkább kis rakárnak tűnik: vitrinekben a sok, különböző méretű és alakú ereklyetartó. Egyikük azonban nem egy a sok közül. Évente egyszer a templomban állítják ki, hogy tanuja lehessen a csodának, aki akarja. Szent Pantaleon (magyarul Pentele) vére évente egyszer folyékonyvá válik, mint Szent Januárusé Nápolyban. A szentről különben nem sokat tudunk. A bitüinai Nikodémában született, mint keresztény anya és pogány apa gyermeke, orvosként működött és 305-ben szenvedett vértanúhalált Diokletianus üldözése alatt. Valamikor vérszegénység és egyes betegségek, fejfájás esetében kérték segítségét.

Az üldözések korában, - mondja egy a kolostorban kapható, kis könyvecske, - a hívők mindent megtettek a vértanú testének megszerzése és eltemetése érdekében, s amikor módjuk volt rá, vértiket is felitatták tiszta kendőkkel vagy szivaccsal. Ezeket aztán megint kinyomták és a vért kis edényben ereklyeként tisztelték. Szent Pentele vére sokáig a Szentszéki birtokban volt, míg V. Piusz pápa Miranda grófnak, Nápoly spanyol alkirájának nem adományozta. A gróf viszont III. Fülöp királynak és Margit királynénak ajánlotta fel, s végül az uralkodó az új kolostornak ajándékozta, amikor Miranda lánya 1628-ban ott novicia lett. Ebben a kolostorban vált cseppfolyóssá minden évben július 26-án este s marad így egy napig.

Viasszal és más anyagokkal nem volna nehéz olyan keveréket előállítani, - olvassom a könyvecskében, - mely a rendes, légköri hőmérsékleten szilárd halmozalapotú, de nagyobb melegben, például az emberi test hőmérsékletén cseppfolyóssá válik; elegendő is volna a vékonyfalú üvegedényekét néhány percig az ember markában tartani. Ennek az ereklyetartónak a tartalma azonban évről évre ugyanazon a napon váltik folyékonnyá függetlenül a légköri hőmérséklettől, a nyári hőségétől, és anélkül, hogy bárki a belső edénykéhez nyúlna. A jelenségre nem lehet természetes, észszerű magyarázatot találni; ezért beszélünk csodáról. Akkor is kiérdemelné ezt a nevet, ha nem emberi vér volna. A vizsgálatok azonban, melyeket az üvegcsé felbontása nélkül végeztek, a színképlemezés például, arra mutatnak, hogy valóban emberi vér.

Nápolyban Szent Januárus csodájának mindig nagy a visszhangja. Szent Pentele révén azonban nem sokan törődnek, inkább csak a madridi óváros e negyedének a lakói, akik talán oda is járnak mielőtt a kolostortemplomba. Bár az idén az egyik TV-csatorna is „felfedezte” s rajta keresztül többen tudomást szereztek róla. A cseppfolyósság elmaradása rossz jel, - mesélt nekem egy idős néni, - ez történt a spanyol polgárháború kitörésekor.

„Természetesen mindazt, amit személyek és könyvek elmesélnek nekem, én pedig továbbadok az olvasónak, senki sem

A 10. Imanap Komáromban

Lesz-e magyar püspök a Felvidéken?

A szlovákiai katolikus magyarság egyik, talán legfontosabb, évenkénti megmozdulása a már hagyományossá vált Komáromi Imanap. Idén – immár 10. alkalommal imádkoztak azért, hogy a több mint félmilliónyi felvidéki katolikus hívő magyar püspököt kapjon. Mindnyájunk egyértelmű kívánását és gondolatait fejezi ki az Új Ember főmunkatársa, K i p k e T a m á s ragyogó cikke, amelynek – sajnos csak néhány fejezetét tudjuk közölni, kissé eltkelve ugyan, bár fájdalmas aktualitása megmarad.

A Duna túloldalán fekvő fél-városban 1990 pünkösdjén tartották az első imanapot, amelynek során azért imádkoztak a felvidéki magyar katolikus papok és hívek, hogy adjon nekik az Isten magyar püspököt, hogy Komáromban alakuljon magyar püspökség. 1999 április 25-én, jó pásztor vasárnapján mostan tízedszer ismételték meg imádságos kérésüket, abban a töretlenkedő mutatózó hitben, hogy aki kér, annak adatik, aki zörget, annak ajtó nyílik.

A kilenc évvel ezelőtti első imanap közvetlen előzményeként a felvidéki magyar katolikusok II. János Pál pápa poszonyi látogatásakor (április 22.) átadták írásba foglalt kérésüket, amelyet 34 599 aláírással igyekezett nyomatékosítani. Alig két héttel később a Szentszék illetékes lelkészesnek ítélt a kérés teljesítését. (Erről a szlovákiai – pontosabban akkor még csehszlovákiai – sajtó nem számolt be, de sokan mégis tudomást szereztek róla.) Az első imanapra ebben a reménységben került sor.

Idővel a szlovák nemzetiségű főpásztorok is eljöttek, és többé-kevésbé osztoztak a magyar hívek kérés imádságában a magyar papi hivatásokért. Magyar püspökről azonban mintha hallani sem akarnának.

A tizedik komáromi imanapon a magyarul jól beszélő *Vladimir Filo* poszonyi-nagyszombati segédpüspök is részt vett: az ő vezetésével mutatta be húszegyházny pap a Klapka téren felállított oltárnál a szentmisét. Három-négyezer ember állt a téren, ahová egy keresztútjárás után érkezett meg a magyar papság.

A Szent András-templomból indult el a keresztút, a hívek ajkán megszólalt az „Isten, hazánkért térdelünk elődbe” kezdetű ének, a tudósító pedig eltprengett: mi a haza az anyaországtól elszakított magyarság számára. Később a nádszegi fűvösenekar kíséretében fölzengett az ősi magyar Mária-ének, „Magyarországról, édes hazánkról, ne felejtsétek el”, majd végül elhangzott nemzeti Himnuszunk is.

A keresztútjárást pár perces várakozás követte, majd megérkezett *Filo* püspök, és elkezdődött a szentmise. A főpap szabatos magyarsággal szólt a hívekhez: örül, hogy együtt imádkozhat velük papi és szerzetesi hivatásokért. Az oltár mögött a jókora fölirat magyar püspökért való imádságra is hívta a résztvevőket, de *Filo* püspök erről nem tett említést. Pedig ilyen kérést már 1935-ben is megfogalmazott a felvidéki magyarság. A kérdés tehát nem csak tíz, hanem hatvanhét évé várt meghallgatásra.

Lénár Károly tardoskeddi plébános olvasta a kijelölt evangéliumi szakaszt a jó pásztorról, akit azért követnek a juhok,

köteles hittételként elfogadni” – tette hozzá a végén a *Katolikus Magyarok Vasárnapjának főszerkesztője*, amikor régen először írtam a témáról. Ma talán nem is kell hangsúlyozni; mindenki tudja és érti. De érdekesnek tartottam ezt megírni egy meleg, nyári napon, amikor mindenki nyaralásra, fürdőre, pihenésre gondolt.

Rónai Zoltán

mert ismerik a hangját. „Az idegent nem követik, sőt elfutnak tőle, mert az idegen hangját nem ismerik.”

Vladimir Filo püspök homíliájában az evangéliumot magyarázva azt fejtegette: a juhok ismerik-e a pásztort? Mi keresztények ismerjük-e Jézust, a jó pásztor? Majd a papi hivatásokról szólva hangsúlyozta: nem szabad nemzetiségi szempontoknál alárendelni ezt a kérdést.

Az egész Felvidékről érkezett hívek, a komáromiak és a magyarországiak néma figyelemmel hallgatták a püspököt. Akinek minden szava igaz volt. Az igaz szavak azonban valami hamis csengést kaptak. A felvidéki magyarság számára ugyanis nem a békés egymásmellett élés, nem a testvériség légkörében telt az utolsó nyolcvan esztendő. A saját szülőföldjén idegenné lett, jöttmentnek, majd 1945-ben bűnösnek és ellenségnek nyilvánított, anyagi és kulturális javaiból, sőt már-már anyanyelvéből is kiforgatott néposportot leckéztettek a főpapi szavak.

Az áldás után Lénár Károly atya szólt az imanap résztvevőkhöz. Felidézte a magyar zárandokokkal a Szentatyánál tett látogatást, amikor 1995-ben, öt évvel az első kérés után ismét átnyújthatná neki ötvenháromezer hívő aláírásával ellátott kérésüket. „Eddig soha nem mondtam ki hangosan: a pápa nem ismeri a szlovákiai magyarok helyzetét, csak akkor ad magyar főpásztort, ha a megyéspüspök fogja kérni. És ha nem kéri, akkor a pápa nem ad – mondotta.

A hívek megtapsolták Lénár atyát, csökolták az idős pap kezét, akinek szavaival egész papi élete és hitéért elszentevett hosszú börtönévei is hitelesítették: *Mi szeretjük szlovák főpásztorainkat is, de ezt magyarul akarjuk nekik megmondani.*

Pásztor kell a nyájnak, aki érti és átérzi a rábizottak helyzetét – mondotta a politikusként megszólított – Keresztény Demokratá *Csáky Pál*, az új szlovák kormány miniszterelnök-helyettese, aki ugyancsak nem először vett részt a komáromi imanapon.

A szívünkbe beszélték – mutatott az emelvény felé, Lénár Károly és Csáky Pál felé a Galántárról érkezett férfi, s a zsebkendőjével megtörölte a szemét. – Károly atya tavaly azt remélte, hogy az idei már hálaadó imanap lesz. Talán a következő...

*

A cikk után Sz. Cs. jelzéssel „Csángó sorssal Szlovákiában?” című rövid jegyzet hangsúlyozza, hogy a „magyar ajkú katolikusoknak, ahol nagy számban élnek együtt – Szlovákia kivételével minden utódállamban van magyar főpásztorunk. Kárpátalján a munkási központi apostoli adminisztrátúra keretei között”; Erdélyben (Nagyvárad, Szatmár, Gyulafehérvár), a Jugoszláviahoz tartozó Bácskában (Szabadka), Bánáton (Nagybecskerek) egyaránt... Szlovákiában a hétszázötven ezerre becsült „magyarság kétharmada katolikus vallású és Csallóközben, Komárom környékén nagy magyar tömböt alkotnak... Az európai integráció felé törekvő Szlovákia és különösen a szlovák püspöki konferencia tagjai talán felülvizsgálhatnak eddig kategórikus, elzárkózó álláspontjukat.

Elhunyt Dankó László érsek

Kalocsa-Kecskeméti érseke, metropolita, Szarvas Város díszpolgára, dr. Dankó László életének 61. évében június 25-én elhunyt. Szarvason született 1939 április 22-én. 1963-ban szentelték pappá Szegeden. A következő évben teológiai doktorátust szerzett Budapestten s nemsokára teológiai tanár Szegeden, majd Rómában a Pápai Lateráni Egyetemen az *Academia Alfonsiana* hallgatója. Magyarországra visszatérve előbb Szegeden dolgozott, majd 1972-től 77-ig Budapesten a Központi Szeminárium lelki igazgatója volt. 1979-ig a Szegedi Hittudományi Főiskola, majd 1987-ig a Pápai Magyar Intézet rektora Rómában. Püspökké szentelték 1987 május 2-án és június 5-től kinevezett kalocsai érsek. 1987-től a Magyar Katolikus Püspöki Karban az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanács elnöke, 1989 és 1998 között a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének fővédnöke. 1990-től a Pápai Egyházművészeti és Műemléki Tanács konzultora és a Magyarországi Szemináriumok vizitátora. 1993 május 30-tól kalocsai-kecskeméti érsek, Szeged-Csanád és Pécs metropolitája. A kalocsai Főszékes-egyház kriptájában július 1-én helyezték örök nyugalomra. MK/VR

Árpádházi Kinga szenttéavatásához

Pótlás előző számunk cikkéhez

A szenttéavatás napját a program szerint június 16-ára, szerdára tűzték ki s minthogy a pápát előző napon lázas influenza ágynak döntötte, sokan agódtak, hogyan lesz a szenttéavatás. Szerda reggelre mégis a Szentatya jobban lett. A nagy kód miatt azonban a 70 km-es utat, *Krakkóból Ószandecbe* gépkocsin tette meg. A klarissza kolostor előtti hatalmas téren a pápamobilon elhaladó pápát a 600 ezres tömeg kitörő lelkesedéssel köszöntötte. A sok-sok lengyel és más zászló között feltűntek a magyar lobogók is, rajtuk a latin felírással: „*Hungaria semper fidelis*” (Magyarország mindig hűséges). Magyarországról tízezer zárandokoltak el az eseményre, de sokan érkeztek Székelyföldről is. Koncelebrált Paskai László bíboros, primás, esztergom-budapesti érsek, a magyar püspökök élén *Seregély István* érsek, továbbá *Templfi József* Nagyvárad és *Majnek Antal* Kárpátalja püspöke. Jelen volt *Göncz Árpád* közársági elnök *Kinga* nevé leányával, *Dávid Ibolya* igazságügy-miniszter és *Semjén Zoltán*, helyettes államtitkár.

Kinga szenttéavatása alkalmából Székelyföld magyar népe székellykaput ajánlékózott Lengyelországnak, amelyet az ószandeci kolostor mellett állítottak fel. A monumentális méretű, 7 méter magas és 11 méter széles kapu elemeit május végén külön kamion szállította a helyszínre és összeszerelésén székely ácsok három napig dolgoztak. A tölgyfából készült kapura neves székely mesterek felfaragták *Szent Kinga*, *Szent Hedvig*, *Magyarország*, *Lengyelország* és a *Vatikán* címerét, valamint a „*Szent Kinga*, népünk oltalmazója” feliratot. MK

Hume bíboros temetése

A westminsteri székesegyházban június 25-én délelőtt mutatták be Basil Hume bíboros gyászmiséjét, amelyen kétezren vettek részt. Jelen volt az angol és az ír miniszterelnök, a királynőt pedig a kenti herceg képviselte, akit 1994-ben Hume bíboros vett át a katolikus egyházba. A főcelebráns a pápa képviselőiben Edward Cassidy bíboros volt. A szertartáson öt bíboros és mintegy 700 pap vett részt. Az anglikán egyházat George Carey canterbury érsek képviselte. VR

Cserháti Ferenc (München)

ISKOLA A FOGADÓBAN

A niederaudorfi Magyar Leánykollégium és iskola

(I. rész)

Fél évszázad se kellett hozzá és máris feledésbe veszett a niederaudorfi magyar iskola és leánykollégium. A II. világháború végén Nyugatra menekült és száműzött magyarok egyik legszebb és legnevesebb létesítménye bajor földön azzal a céllal létesült, hogy itt nevelhessék gyermekeiket édes anyanyelvüknek és nemzeti hagyományainknak megfelelően. Niederaudorf? Valljuk meg őszintén: kevesen hallottunk róla. Niederaudorf, ez a kicsi, nem különösebben jelentős bajor falucska az Alpok alján, Kufstein közelében, de már német földön, Tirol és Bajorország határán, az Inn-völgyi autópálya mentén mégis örökre belopta magát bajorországi magyar emlékeink közé, beírta nevét a magyar történelembe; a külföldi magyar oktatás történelmébe mindenképpen.

Az ide látogató minderre mégsem talál semmiféle utalást: az egész faluban egyetlen tábla vagy felirat se jelzi emléküket, a turistákat csalogató sok szép helyi kiadvány lapjai között is hiába keressük magyar múltunkat e tájon. Kit is érdekelne e vidéken magyar véreink egykori sorsa s küzdelme?

A faluban az idősebbek közül már csak néhányan emlékeznek rá, de ők sem szívesen beszélnek azokról az összemúlást követő szűkös esztendőkről, a háborút követő nehéz időről, amikor ők is éppúgy nélkülöztek, mint a nincstelen magyar jövevények, akiket kénytelen-kelletlen, de mégis csak befogadtak. A fiatalabbak csak hallomásból tudnak a közük pottyant furcsa idegenekről. Kérdésködközésemre valamiféle robbantásokról motyogtak, érthetetlenül és szűkszavúan, sajnálkozva és elítélőleg, mintha tudni sem akarnának az egykori történetekről, majd a kis öreg templom cintermére utaltak, ahol talán néhány magyar családnév és sírfelirat található, ha akarok. A magyarok emlékét kereseim. Előbb a „Post”, majd az „Alpenhof” öreg penziókhoz irányítanak. Ők úgy tudják, hogy ott valamikor valóban

laktak magyarok, de arról már sejtelmük sincs, hogy hányan és miből éltek, mit csináltak vagy mivel foglalkoztak. Végül a nagy „Keindl” penzióban kötöttem ki. Itt azt állítják, hogy annak idején a magyarok ide jártak étkezni, sőt néhányan közülük a ház lakói voltak. A többszáz éves vendéglő tulajdonosa már jobban emlékszik: Simon Waller nagybácsijának „Alpenhof” penziójában valamikor valóban sok magyar lakott – véli, de arról már neki sincs tudomása, hogy abban magyar leányintézet vagy pláne magyar iskola is működött. Talán az alig km-nyire fekvő karmelita kolostorban, Reisachban – tájékozotat előzetesen. Közben minduntalan csak a latin bölcsesség járt az eszemben: Csak az létezik, ami fel van jegyezve – *Quod non est in actis, non est in mundo!* Az emlékezetnél valóban többet őriznek a feljegyzések, a niederaudorfi magyar leánykollégium és iskola esetében is.

Az 1946. december 31-én Niederaudorfban megkötött bérleti szerződésben valóban arról olvassuk, hogy Simon Waller a megadott napon dr. Rozsály Ferenc piarista tanár, müncheni lelkész, bajorországi magyar iskolafenntartó rendelkezésére bocsátotta „Alpenhof” penzióját magyar iskola és leányintézet felállítására céljából, penziójában székeket és asztalokat biztosított nyolcvan tanuló részére valamint gondoskodott a tanulók és a tantestület étkeztetéséről és el látásáról.

Az intézet igazgatói teendőit dr. Ravasz Dezső ref. középiskolai történelem és földrajz szakos tanár végezte. 1946. januárjában bocsátotta el hadifogságából az amerikai hadsereg. Ezután lett a Rosenheim körzet magyar vezetője. A tantestülethez tartozott: Adelsberger Mária, Takáts Erzsébet, Takáts Sarolta és dr. Ravasz Dezsőné.

Az iskola első féléves működéséről dr. Ravasz Dezső igazgató 1947. június 21-én, a niederaudorfi Magyar Leánykollégium tantestületének évzáró értekezletén részletesen beszámolt. Az értekezlet jegyzőkönyve akár kultúrtörténeti dokumentumnak is tekinthető, amelyet már csak ezért is érdemes részleteiben felidézünk: „Az iskola alapításának rövid története az, hogy az azóta már gazdát és vezetőséget cserélt müncheni Magyar Iroda, annak szociális osztálya, a római katolikus segítő szolgálat és a református lelkész ihatval, a Németországban rekedt magyar ifjúság sorsát aggódó szemmel figyelve, szükségesnek találta olyan iskola megszervezését, mely mindkét nemű tanulóifjúság tanulmányainak folytatását teszi lehetővé. A gondolat az ő áldozatát és fáradságos munkájuk árán vált valósággá, és nyílt meg itt Niederaudorfban a Magyar Leánykollégium. Nem óhajtok itt a szervezés munkájával részletesen foglalkozni, kötelességemnek tartom azonban leszögezni, hogy a németországi magyarság hálással gondolhat dr. Ordódy Sándornéra, dr. Rozsály Ferencre és Csia Kálmánra, kik az iskola életre hívásában elvülhetetlen érdemeket szereztek.

1947. január 7-én nyitotta meg az iskola a kapuit. A megnyitás és megindulás nehézségei mindjárt előrevetítették az intézet tanáira és tanulóira egyaránt váró komoly küzdelmet. Rögtön nyilvánvalóvá vált, hogy azok a rendkívüli kö-

GYERMEKEKNEK

Teljesen hihetetlen történetet hallhatunk a szeptember 12-i evangéliumban. Egy embert milliós nagyságrendű adósság nyomaszt, és nem tud törleszteni. Elkészerülhetjük, hogy milyen kilátástalan, keserű az élete. De a király, akinek tartozik, elengedi minden adósságát – valóban hihetetlen, és az ember öröme leírhatatlan. De ezzel még nincs vége a történetnek. Akinek elengedték adósságát, találkozik egyik ismerősével, aki jelentéktelen öszszeggel tartozik neki. S hogyan bánik vele? Kiméletlenül az adóskörtönébe veteti, melytől a király nagylelkűsége őt magát megóvta.

Ezt azért nem gondoltuk volna. Inkább elvártuk volna, hogy ő is hasonló nagylelkűséggel cselekedjék. S mit tesz a király, amikor tudomást szerez minderről? Érthető a viselkedése: a szívtelennek megadja méltó büntetését, mindaddig, míg milliós adósságát meg nem fizeti.

Tényleg hihetetlen, hogy valaki ekkora szerencsét ilyen ostobán eljátszik. Ki lehet ennyire meg gondolatlan? Kiről mondja

Jézus ezt a történetet?

A kérdésre a válasz maga is hihetetlen: mi magunkról! Tükröt akar tartani az orrunk elé. Meg akarja nyitni a szemünket, hogy észrevegyük: mi vagyunk azok, akik nem bocsátunk meg másoknak.

Biztosan voltatok már tanúi olyan jeleneteknek, amikor valaki nem bocsátott meg másnak. Vagy átéltek keserű percek, amikor valaki nem bocsátott meg nektek, pedig mennyire vártatok.

Jézus figyelmezteti a megbocsátani nem tudók: Isten mindenkit közülünk annyira szeret, hogy Fia képes meghalni érte. Ha példát veszünk szeretetéről, nem lehetünk többé szívtelenek egymással. Ezt kérjük tőle minden alkalommal, amikor a Mi Atyánk-ot imádkozzuk: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!”

Bízva Isten szeretetében kérhetjük bocsánatot, de csak akkor, ha komolyan meg tudunk mi is bocsátani másoknak.

János atya

FIATALOKNAK

Az évközi 25. vasárnapon olvassuk Máté evangéliumából:

„Amikor átvették (bérüket), zúgolódni kezdtek a szőlősgazda ellen: Ezek az utolsóok egy óra hosszat dolgoztak csak, mondták, és ugyanúgy bántál velük, mint velünk...” (Mt 20,1-16a) Jellegzetes, ma is létező, tapasztalható látvány: kora reggel, egy jól ismert forgalmas helyen, emberek gyülekeznek, napszámba dolgozni akarnak, dolgozni kínálják erejüket... Várnak, várakoznak kitaróan a gazda intésére, mert élni kell, ki tudja hány éhes-szomjas száj vár otthon a mindennapra.

Aki először jött, elsőnek indulhat egy egész nap bérének reményében. Aki délben állt a sorba, csak a felére, vagy még annyira sem számíthat. Különleges ez a gazda-ember. Nem a megszokott rend, a hagyomány híve... Nemcsak egyszer, hajnalban jár kint a téren, hanem – miután azokkal kiegyezett – többször is visszajár és munkát kínál az ott ácsorgóknak: délben, délután, még később... Érdekes módon, egy valami hiányzik: ezekkel már nem egyezkedik, nem alkuszik „Majd megadom, ami jár nektek...”

Eljön az este, a bér, a napszám kifizetésének ideje. Most is a gazda valami különös, nem megszokottal kezdi, szinte provokálja a jelenlévőket. Az utóljára felfogadottakkal, a kevésbé fáradtakkal, a nap hevéitől megküzdöttekkel kezdi... S ami már mindenki számára megdöbbentő, ezek bére ugyanannyi, mint amennyi a korán kelőkkel kialakult, annyi, mint az egész nap fáradóké. Nem csoda, ha

rűlmények, amelyek közé sodródtunk, rendkívüli munkateljesítményt, rendkívüli akaratot, kitartást, türelmet és az adott helyzettel való komoly számadást kíván a tanároktól és az ifjúságtól egyaránt.

A fizikális helyzet az első pillanatra tetszetős. Csinos, modern kis penzió az otthonunk. Pompás alpesi a vidék. Egészséges jó a levegő. A belső felszerelés azonban nemcsak szegényes, hanem nagyon hiányos is. Ágyfelszerelésünk nagyon hiányos, még csak tömött szalmazsákjaink sincsenek. Alig tudunk a lassan szivárgó tanuló részére fekhelyeket biztosítani. Nincs kezdetben egyetlen székény sem. Valóságos harc indul meg a legrimitívebb felszerelés biztosítására. Szinte megható, hogy az intézet prefektája a leánytanulókkal hogyan járja a környékben levő faluc-

azonnal szólnak és égbekiáltó méltánytalanságot vetnek a gazda szemére... De ő hajthatatlan marad: „Fogd, ami a tiéd és eréd...” Vagy nem tehetem a sajátommal azt, amit akarok?”

Az ilyen gazda, nem gazda. Aki így szórja a pénzt hasznát alig hozókra, későn mozdulókra... Gondoljuk.

A példabeszéd gazda-embere tudjuk, lehet, hogy nem jó munkaadó, de „szíve van”, jóságos, segít a piaci haszon-gondolkodás logikája ellenére is... Még azon is, aki csak későn ébred, azon is, aki keveset vagy alig ad valamit. Ő más mércével mér, új, valahol túl ezen a világon is érvényes „szabvánnyal” képesíti el a szőlőjébe dolgozni jelentéktelket.

Így bánik a Mennyei Atya is az emberekkel, mint a szőlős gazda: atyai jóság, bőkezűség. Mint a szülő gyermekeivel, aki nem tud csak a teljesítményre, csak az eredményre, csak a haszonra figyelni s aszerint ítélve nevelni, felteni...

Nem vagyunk napszámok, béresek, akik esetleg nem is tudják kinek és miért dolgoznak. Csak zúgolódni, méltatlan-kodni tudnak a vélt igaztalanság láttán. Gúnyosan, gyűlölködve, irigykedve csak így tudják mondanivalójukat kezdeni: „EZEK...”

Nem is olyan nagy baj, ha mi vagyunk: „EZEK...” Mert, lehet ugyan, hogy későn ébredtünk, elkésve állunk az élet piacán a Neki dolgozni akarók sorába, de alku nélkül, csendben, hálással fogadjuk a lehetőséget, az alkalmat, hogy az ácsorgás után mégis tegyünk valamit...

kákat, azok parasztházi és az ott szerzett 1-2 kéve szalmát hogyan húzzák télen, fagyban, szélben kis kézi szánkóval haza, a nehezen szerzett szalmazsákok megtömésére. A közben megszerzett székényeket a leánygyermekcipikek az emeletre és teszik helyükre. Mikor úgy, ahogy sikerült a legégetőbb berendezési tárgyakat megszerezni, elfogyott a fűtőanyag. A dermesztő januárban az a veszély fenyeget, hogy téli szünetre be kell zárni az iskolát. Az ifjúság azonban tanulni akar. Az ő ötletességük vezet arra a módra, hogyan lehet a nappali lehetőséget fűteni. Vállalják a tanári karral együtt a hideg háló-szobákat. Nappalra az egész nagy család egyetlen tanulóterem-be szorul. Ott tanul, étkezik, szórakozik, adminisztrál megértesben, egymás iránti szeretetben, a célt látva és célért lelkesedve. Mindezekhez járul a bajor konyha

ISKOLA A FOGADÓBAN

(Folytatás az előző oldalról)

és a német élelméleti jegyek adta silány táplálkozási lehetőség. Igaz, hogy a müncheni szociális osztály, a katolikus és a protestáns segítő szolgálat erején felül igyekszik és tud is rajtunk segíteni, mégis szinte eposzba kívánkozik, főként az ifjúság szinte hősie akarása és a viszonyokkal való bátor szembezállása.

Nem kevesebb a nehézség a tanító és nevelő munka megszervezésében sem. Nemcsak, hogy a Tanterv és Utasítás, a legszükségesebb szakmunkák, de még a legegyszerűbb tankönyv és a legprimitívebb taneszköz is hiányzik. Nincs semmiféle tanfelszerelés (tábla, térkép, kréta stb.), nincs külön tanterem, a három osztálycsoport az egyetlen mindenre teremt egy-egy sarkában bújik meg, és szinte sutogva végzi munkáját, hogy egymást ne zavarja. És ami a küzdelmet az ifjúság és a tanárok részéről egyaránt majdnem emberfeleltesíti, nem az, hogy a tanítási anyagot jegyzetvezetéssel lehet rögzíteni, hanem, hogy a rendszeres oktató munka több mint két esztendőre megszakadt. A menekült sors a két esztendő alatt a tanulók lelkéből még a legnélkülözhetlenebb alapsmereteket is kirádrozta. Nagyon mélyre kellett ásni, hogy az alapokat újra le lehessen rakni.

A megindulás nehézségeihez tartozott még az is, hogy nem érkezett meg egyszerre minden növeked, hanem körülbelül két hónap alatt alakul ki a teljes létszám. A tanító és nevelő munka rendszeres kerékvágásba ezáltal a két hónap alatt jutott. A délelőtti órákban három osztálycsoportban végzi munkáját az intézet 4 tanára. Az összevont osztályokban folyó tanítás természetesen szintén fokozta a terheket."

Az iskola gazdasági, egészségügyi, foglalkozási és pedagógiai helyzetének elemzése után a Jegyzőkönyv kitér annak jogi helyzetére is: „A fenntartóhoz való viszonyunkat a Németországban élő magyarság joginak alig nevezhető helyzete magyarázza meg. Jogi személy a fenntartó nem lehet. A viszony, amely a fenntartó és a német hatóságok között van, nem jogon, hanem több-kevesebb megértésen alapul. Éppen azért a fenntartó lehetőségei is nagyon korlátozottak. Ez a körülmény magyarázhatja már elsősorban is meg azt, hogy a szerződéses viszony közöttünk és a fenntartó között nem is lehet. Nem vállalhat a fenntartó olyan kötelezettséget, melynek teljesítését a stabilitás hiánya gátolja. A mi helyzetünk éppen ezért mindig és mindenkor labilis. Bizonyos az, hogy a fenntartó a legteljesebb erőfeszítéssel, minden lehetőség kihasználásával, erejének teljes bedobásával, összekötéseinek maradéktalan kihasználásával minden lehetőséget megtesz, hogy intézetünk anyagi és erkölcsi feltételeit megteremtse, de szilárd építményt ezen az ingoványon nem emelhet. Nekünk tehát tudnunk kell azt, hogy mikor itt munkát vállaltunk, akkor nem szilárd jogépitményen állunk, amely egyéni érdekeinket, szociális helyzetünket pontosan és gondosan mérlegeli, hanem igenis nagyon korlátozott lehetőségek között, ingatag talajon, a magyar ifjúság holnapjának szolgálásában hősi munkát kell végeznünk. Igenis panasz és méltatlankodás nélkül kell elviseletnünk hideget, meleget, bajor kocsót, kényelmetlenséget, ellenséges környezetet, szegénységet, jogi bizonytalanságot, vélt vagy valószínűsítő mellőzést. Az ifjúságot az élet könyörtelenségeinek elviselésére kell edzünk és példaadással kell őket küzdőképessékké, tünni, szenvedni, de holnapot építeni tudó magya-

Szent Pál nyomdokain jártunk
Zarándokúton Görögországban

1999 május 25-én a Stuttgarti Magyar Katolikus Misszió hívei közül 42-en (köztük négy pappal) útra keltünk Görögországba. Stuttgartból autóbusszal vitte a társaságot a müncheni repülőtérre. Horváth János atya, a Misszió vezetője és Molnár Ottó atya, aki röviddel előtte érkezett Párizsból, már a buszban énekel, imádsággal és elmélkedéssel hangolták a zarándokokat az útra. Münchenben Fehér István lelkész és Dr. Vencser László, a linzi egyházmegye idegennyelvű Lelkészegye Szakosztályának irányítója csatlakozott hozzánk. A háború miatt kis késéssel, de szerencsésen megérkeztünk Tesszalonikiba.

Útunk célja volt felkeresni azokat a helyeket, ahol Szent Pál tartózkodott, ténykedett és tanított. Első állomásunk ezért Filippi volt. Ezt a város Kr.e. 356-ban Filipp makedón király vette birtokába és adta neki saját nevét. Szent Pál itt prédikált először európai földön. A város romjai között mutatnak egy helyet, mely

A zarándok-csoport az Akropoliszban

Szent Pál apostol történetének feltételezett helye. A városon kívüli imahelyen találkozott Szent Pál az itteni zsidókkal és itt keresztezte meg Lydiát, a bíborkelme-árus asszonyt egész házánépével. „A hely Lydia” néven mai is megtalálható a patak mellett. Ott tartottuk első szentmisénket a szabadban. Tesszaloniki várost Kr. e. 315-ben Nagy Sándor barátja, sógora és utóda alapította és Nagy Sándor hűgáról, Tesszalonikéről nevezte el. Az itteni lakosok szívesen fogadták Szent Pál tanítását és sokan keresztények lettek. Ebben a városban született Círill és Metód. Ők a szláv népek megtérítői és írásuk megteremtői, Európa védőszentjei. A város védőszentje Szent Demeter (Dimitriosz) vértanú.

Az Olymposz hegyesség lábánál haladva értünk el Kalambakába. A következő nap programján a Meteóra kolostorok megtekintése állt. „Te meteóra monasztia” = kolostorok a levegőben. Valóban, az égig érő, meredek sziklafalak csúcsán csak parányinak tűnnek az épületek. Két jellegzetes kolostort tekintettünk meg: a Nagy Mateoron, az Úr Színeváltozása kolostort, mely férfikolostor (az eredeti őstemplomot XV. század végi freskók borítják), és az Agiosz Stefanosz női kolostort (1367-ben egy kis faszindelyes bazilika volt a kezdet, melynek helyén 1789-ben új templom épült). A mintegy 25 kolostorból jelenleg már csak 4-5 működik.

Ötödik napunk Delphi-be és Olympia-ba vezetett. Delphi – „a világ köldöke” – a Parnassosz hegy sziklafalai alatt fekszik. A szentély jósoltokkal befolyásolta a rokká formálni”. 1947. augusztus 4-én és 5-én a Passau-Waldwerke-i magyar gimnáziumban három nyolc osztályt végzett növendék tett érettségi vizsgálatot a nieder-audorf-i iskolából, és azon dr. Ravasz Dezső igazgató bizottsági tagként vett részt.

(Folytatás a következő számban)

görög történelmet. Megtekintettük a múzeumot, majd a kincsházakat és az Apollón templomot...

Délután továbbutaztunk a tengerpartig és áthajóztunk a Peloponnesz-szigetizetre, Patrasba. Itt Szent András apostol hirdette az evangéliumot, majd szenvedett vértanúhalált Claudius császár idején. Koponyaereklyéjét a róla elnevezett új katedrális mellékoltárán helyezték el, keresztjének (szentandrás-kereszt) megmaradt darabjait pedig egy új fakeresztbe foglalták. Estére érkezünk Olympia-ba. Mivel katolikus templom ott nem volt, ortodox templomban pedig nem misézhetünk, így szombatesti misénket a szállodában tartottuk.

Vasárnap reggel útra keltünk az olimpiai színhelyek felé. Az olimpiai játékokat Kr. e. 776-tól kezdve négyévenként rendezték Zeusz tiszteletére. Ezek egyben szent fegyverszünetet és a pánhellenista eszmék megvalósítását jelentették. A görög ifjak nem jutalomért, hanem csak hazájuk dicsőségéért küzdöttek. Az olimpiai rommezőn az Atlantiszt – ahol az olimpiai lángot gyűjtötték meg –, annak közvetlen környezetét és a stadiont találtuk. A stadionban közülünk is néhányan kiálltak egy kis versenyfutásra. Az olimpiai múzeum csodálatos szobrokban, domborművekben és műkincsekben bővelkedik.

Délutáni utunk folyamán átkeltünk egy magas hágon, aztán megérkeztünk tengerparti szálláshelyünkre, Tolonba.

Hétlő első állomásunk Epidaurosz volt. Színháza csodálatos akusztikáját egyéni előadásokkal próbáltuk ki. Vencser atya gyönyörű erdélyi dalait visszahangozta a jelölő. Aszklepiosz (Aeskulap) szentély zarándokhely és gyönyörű fürdő volt, ahol nem csak a testet, hanem a lelket is gyógyították (gyógyalvással, beszélgetéssel, meditációval).

Mykene-ben Schliemann ásatása nyomán a fellegvár a híres oroszlanos kapuvall, sárga leletek, palota, oszlopházak stb. kerültek elő.

Következő állomásunk Korintosz volt. Ez a kikötőváros az újszövetség idején klasszikus hellén életmódot folytatott. A gazdagok és a szegények között azonban nagy volt a feszültség. Szent Pál ideérkeztekkor fényűzést és elpuhultságot tapasztalt. Többször is járt itt. Innen írta levelét a rómaiakhoz. Aggódó szeretettel próbált a közösség problémáira hatni. Megkerestük az Agorán azt a helyet, ahol Szent Pál prédikálhatott. Egy kiválasztott kőből szolgálat számunkra oltaréknét. Körülülve, csodás oszlopokkal alkotott kulisszák előtt tartottuk harmadik szentmisénket. Estefelé a híres Korintusi Csatorna hídján áthaladva, Athén felé vettük útunkat. Szállásunk Athéntől 42 km-re a tengerparton, Marathonban volt.

Kedden egésznapos programunk Athén. Kétórai sűrű forgalomban a város lüktető életét élveztuk, míg végre megérkeztünk az Akropoliszhoz. A kopár magaslaton, rekkenő hőségben csodálunk meg a Parthenon impozáns építményét. A hegyről lefelé haladva egy helyen tábla jelezte, hogy azon a helyen prédikált Szent Pál apostol. Vencser atya itt felolvasa a Szentírásból, amit ez eseményről az „Apostolok cselekedete” megörökített. Rövid óvárosi séta után meg a múzeum megtekintése várt ránk, de sajnos energiánkól már nem nagyon futotta a figyelemre. Az utolsó napon kora reggel már úton voltunk a repülőtér felé, hogy visszatérjünk Stuttgartba. Fáradtan, de sok új benyomással, élménnyel és tapasztalattal gazdagodva tértünk haza. Mezei Éva (Pforzheim)

Bátorság igazi nagyságra

A legtöbb ember életében jóval kevesebbet ér el, mint azt előre gondolta. Kicsi irigyeljük a nagy sztárokat, s titokban feltesszük magunkban a kérdést: „Miért került ő olyan magasra, miért nem én állok a figyelem középpontjában?” Két egyszerű tanácsot szoktak ilyenkor mondani: „Elégedj meg kicsinységeddel! Nem kerülhet mindenki a világranglistára! Az élet matematikája nem engedi ezt meg. Örülj a saját mini-sikerednek, tedd túl magad a kudarcokon s felejtš el a gyermek nagyratöréseket!

Valahogy így hangzik a hideg értelmi eszmefuttatás, de mint hatékony gyakorlati tanács ez kevés. Mert Isten nem akar minket kicsinnyé tenni, ő nem a méla minimalizmus barátja. Minden emberi születésnél Ő önmagát közli a végtelen. Ahogy Szent Agoston mondja: „Nyugtalan a mi szívünk, míg nem nyugszik Benned, Istenünk!” Ki tudja jobban ezt Jézusnál? Benne nyilvánvalóvá vált Isten örök terve a legökétebben. „Mi mindnyájan az ő teljességéből merítettünk kegyelemből kegyelmet.” A jézusi tanítás nagyszerűsége abban rejlik, hogy nem fojtja meg már gyökerében követői elképzelését. Komolyan veszi őket s az utolsó vacsorán a lábmosság tétellel irányt mutat mondván: „Aki nagy akar lenni, az legyen a ti szolgák, aki pedig első akar lenni köztetek, az szolgálja lez mindenki- nek.”

Mivel az egész teremtny Isten nagy műve, az ember vágya a nagyra akkor tökéletesedik ki, ha kész „valami nagyon szépet Istenért” tenni. Századunk nagy tanúi, kalkuttai Teréz anya megértette és életével bizonyította, hogy miben is áll az ember igazi nagysága: a rászoruló és elesettek önzetlen szolgálat.

Ha emberi szemszögből nézve sok tettünk kudarcknak tűnik, nem az a fontos, hogy azonnal elnyomjuk magunkban a vágyat a nagyra, a sikerre. Hanem mint jó „lelki motorosok” dőlünk bele a következő kanyarba és változtassunk Jézus tanácsa szerint nem a lendületen hanem az irányon. Gyakran tapasztalhatja az ember sikertelenség után, hogy ha sikerült helyére tenni a múlt élményét, szabadabbnak érzi magát, nincs meg már benne a lelki görcs, mely mindenben akadályozott azelőtt. Isten útjai nem a mi útjaink, szoktuk mondani a legtöbbszőr másoknál vigasztalásul. Szent Pál a Rómaiakhoz írt levelében Isten nagyságáról így kiált fel: „Milyen nagy Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának mélysége! Mennyire megfoghatatlanok az ő ítéletei és kifürkészhetetlenek az ő útjai!”

Lukács József
Kölni Értesítő

Esztergom, a primások városa

„Mindenképpen újdonság Esztergom szentéletű primásának könyve, amely nem régeniben jelent meg a Mindszenty Alap dokumentációs sorozatának első köteteként” – írta a különben jöltájékozott T. S. a hazai katolikus hetilapban. A tényálás pedig ez: Semmikeppen sem újdonság! és elég régen, immár 26 éve (1973-ban!) látott napvilágot a könyv Sankt Gallenben (Svájcz). Ime: eggyel több árulkodó bizonyíték, hogy az emigráció (a nyugati magyarság) érdemeiről: a tudomány és irodalom terén végezt, nem egyszer felfedezés számba menő kutatási eredményeiről milyen szívósan, kéréletlenül hallgattak, vagy azokat csendben elorozták! Mert erre is van példa bővíben. Most aztán furdal a lelkiismeretük. –sijó-

Búcsú Békés Gellértől

A nyugati magyar szellemi élet útjait mind több sírkereszt szegélyezi. Egymás után halnak meg, akik mélyes emberiségükkel, tántoríthatatlan keresztény hitükkel, igaz magyarságukkal és szilárd tárgyi tudásukkal kortársaik fölé emelkedve fényt és erőt adtak a második világháború utáni nyugati magyar diaszporának.

Békés Gellért azok közé tartozott, akik távozásakor nem túlzás pótolhatatlan veszteségről beszélni, hiszen bárhová állította őket az élet, mindenütt és mindenkor képességeik teljességével állottak a nekik rendelt helyen. Lelkipásztorként, tanárként, tudós teológusként, íróként, szerkesztőként, vezető és teremtor személyiségként feladata magaslatán állott, példát mutatott és értékeket alkotott.

Az olvasónak talán feltűnt, hogy halottunkról mint a nyugati szórványmagyarok egyikéről szólok, jöllehet évekkel ezelőtt visszatért a hazába. Valóban, de élete nagyobbat felért mégis Rómában töltötte és munkásságának javát Nyugaton fejtette ki. Ezért természetes, hogy az egyetemes magyarság és a kereszténység érdekében végzett tevékenysége ugyanakkor a külföldön élők eredménye és dicsősége is. És ezt elhallgatni kár lenne.

Nem kis büszkeséggel, de nem kérkedéssel említeném, hogy sorsunk és egymással olykor érintkező munkánk folytatn barátai szálak fűztek hozzá és csak azt sajnálom, hogy Magyarországra való visszatérése óta a korábbi kapcsolatunk megszűnt. Már nem tudom, mikor találkoztam vele először. Lehet, hogy egy müncheni látogatásakor, talán Rómában a Katolikus Szemle kis szerkesztőség szobájában, vagy valamely értelmiségi találkozáson. Azután hosszú éveken át többször összejöttünk, ha másként nem, hát levelezés útján. A kezdeteken most tündőve jól emlékszem egyik korai találkozásunkra, egy meleg nyári nap délutánján, amikor az Örök Város híres dombjainak egyikéről olyan helyismerettel és kultúrtörténeti tájékozottsággal mutogatta a lábunk előtt fekvő vidéket, annak nevezetességeit és emlékeit, mint-ha a budai Gellért hegyről a pesti oldallal, vagy Pannonhalmán, Szent Márton hegyéről a Rába és a Rábca folyása irányába, vagy a síkság tanyáival ismertet meg. Az is emlékezetes marad, milyen derűvel és jókedvvel énekelgetett velünk többször is Trizna Mátyás és Szónyi Zsuzsa római lakásában, a távolról jött vendégeknek is mindig nyitva álló vasárnap délutáni és esti találkozókon, a híres „Trizna-kocsmá”-ban, amelynek történetét, Békés Gellért jelenléteivel, Zsuzsa éppen az idei budapesti könyvnapokra írta meg.

Az ímént élete kulcsszavait is érintettük: Budapest, Pannonhalma, Róma, végül ismét Pannonhalma. Ezek voltak sokoldalú és gazdag pályafutásának állomásai. A magyar fővárosban született 1915 január 3-án. Jőzsef névre keresztelték. A Gellértet akkor kapta, amikor rendi fogadalmat tett. A középiskolát a Baross utcai bencés gimnáziumban végezte. Iskola éveinek a cserkészlet volt a fő élménye. Ennek maradó emlékét és hatását gyakran emlegette. 1932-ben Pannonhalmán belépett a Szent Benedek Rendbe. Aztán Rómába került és teológiát tanult. 1938-ban pappá szentelték, 1940-ben teológiai doktorátust szerzett. Utána visszatért Pannonhalmára, ahol az ott működő „olasz gimnázium”-ban tanár és prefektus lett. Két évig Kelemen Krizosztom főpap titkára volt. Tanított a rend teológiai főiskoláján is. Előljárói 1946-ban visszaküldték Rómába, megbízván őt, hogy a

magyar bencés kongregáció szentszéki ügyvivője legyen. Tanított is a teológián. Dogmatikai kérdésekkel, az egyház missziójára vonatkozó bibliai tanítással, majd a II. Vatikáni Zsinat után az ökumene elméletével és gyakorlatával foglalkozott. 1946 őszétől a *Szent Anzelm Egyetemen* dogmatikát tanított, később az egyháztan tanára és az ökumenikus tanszék vezetője lett. Előadott az *Universitas Gregoriana*-n, a híres Gergely-Egyetemen, valamint európai és amerikai egyházi főiskolákon is. Magyar, latin és olasz nyelven több jelentős teológiai munkát írt. Mint hittudós nagy elismertséget és megbecsülést ért meg.

Dalos Patrik oratoriánus szerzetessel együtt görög eredetiből újból lefordította és magyarázatokkal látta el az *Újszövetségi Szentírást*. Ez 1951-ben jelent meg először és azóta már tízenkét kiadást ért meg. A vállalkozás fő célja az volt, hogy a Nyugatra menekült magyar fiatalok kezébe korszerű magyar nyelven olvasható biblia kerüljön.

A nyugati magyarok vallási és szellemi gondozását Békés Gellért elsődleges kötelessége közé sorolta és hivatása részének tekintette. Költői és írói munkásságán kívül gondolt fordított a fiatalok erkölcsi megújulására, kereszténységükben és magyarságukban való megmaradására is. 1948-49-ben részt vett Apur Gábor volt vatikáni követ, Miholics Zsigmond, a budapesti *Actio Catholica* volt igazgatója, Kovrig Béla egyetemi tanár és mások társaságában a *Külföldi Magyar Katolikus Akció* létrehozásában, valamint az általa elindított *Katolikus Szemle* munkájában. Amikor ennek szerkesztője, Juhász Vilmos 1951-ben kivándorolt az Egyesült Államokba, a folyóirat irányítását Békés Gellért vette át és látta el, egészen annak megszüntéig. A tanításon és az irodalmi tevékenységen kívül ez volt a harmadik nagy munkaterülete. Mindehhez szervezen kapcsolódott a nyugati magyar értelmiség egy jelentős mozgalomában vállalt szerepe. Évtizedeken át a *Katolikus Magyar Értelmiségi* (kezdetben *Egyetemi*) *Mozgalom* lelkésze, a valóságban lelki és szellemi irányítója volt. Ebben a minőségében befolyást gyakorolt az évi tanulmányi hetek programjának megalkotására, valamint a hasonló protestáns értelmiségi körökkel együtt szervezett négy ökumenikus kongresszus előkészítésére és lebonyolítására. A keresztény egyházak közötti megértésnek, párbeszédnek nemcsak hívei és elméleti megalapozói közé tartozott, de egyike volt azoknak, akik ezt következtetésen és a gyakorlatban is megvalósították. Jelentős előadásai kötetbe gyűjtve ma is olvashatók, az irántuk érdeklődők szellemi gazdagodására és lelki épülésére.

Amikor Békés Gellért 1995-ben, nyolcvan éves korában elhagyta Rómát és visszatért Pannonhalmára, nem a megérdemelt pihenéssel, hanem további feladatok ellátásával töltötte idejét. Részt vett a hazai Pax Romana mozgalom munkájában, pasztorációs utakon járt, a bencések és a piaristák utánpótlásának nevelésével törődött.

Emlékezetben és sokak emlékezetében úgy marad meg, mint egy hitében és meggyőződésében szilárd jellem, nagytudású és szellemi kisuagazású férfi, kinek már pusztán a megjelenése is figyelmet és érdeklődést keltett. Nem volt könnyen barátkozó. Társaságban feltűnést kerülvé, tartzkodóan, visszafogottan viselkedett. Közeledni feléje is csak lassan, mértékelten és kellő távolságtartással lehetett. Viszont kedves, türelmes és nyájas volt mindenkivel, aki kérdéseivel vagy tanácsért hozzá fordult.

CSERKÉSZEK A ROBINSON-SZIGETEN

Élménybeszámoló

A pünkösdi vakáció első napján, mint minden évben az idén is útra keltünk. Jól felpakolva nagy hátizsákokkal kora reggel találkozunk a főpályaudvaron. Egyeseknek már az odajutás is izgalommal teli volt, volt, kinek nem jött se busz se vonat, mert árív volt a környéken, és volt aki a kalauz sípszója után érkezett, de még éppen elérte a vonatot...

Végül is sikeresen elindultunk az oberpfalzi kis városka, Kastl irányába, ahol a Hárshegy Cserkészparkban élményekkel teli, izgalmas hét várt ránk, 55 müncheni és 11 stuttgarti magyar cserkészre. Kiscserkészünk, az 5-10 éves korúak, a kiscserkésztanán a házban telepedtek le, a többiek sátrat vertek az erdőben...

Ezután pedig elkezdődött a mi nagy játékunk...

A nagyobbak, akik sátorban aludtak rájöttek arra, hogy ők hajótöröttek egy ismeretlen szigeten, és a céljuk a túlélés, amíg egy arra tévedő hajó vissza nem viszi őket otthonukba. Ez nem volt egyszerű dolog. Hiszen a sziget életét meg kellett szervezni, a munkákat igazságosan elosztani, kilátótoronyokat építeni, főzni kellett, na és természetesen a szigetet felderíteni... Tehát jutott éppen elég dolog mindenkinek!

Kiscserkészünk mint a sziget őslakói, egy kannibál törzs voltak. De igazi kannibálók ám, igazi törzsfőnökkel, igazi törzsi énekekkel, félelmetes csatakiáltásokkal és törzsi rítusokkal...

Nem volt hát egyszerű dolog a hajótörötteknek a túlélés a kannibálók szomszédságában, de mégis sikerült. Miatán megtanultuk a bennszülöttek furcsa nyelvét – „afa Jáánofos afatyafa áfaltafa kiifaláfalfát, nyefelvfefet” – , velük szoros barátságot kötöttünk, és esténként már közös táborúzz mellett énekelünk, játszunk. Csak egy furcsa szokásukról nem tudtuk leszoktatni kinnbáljainkat. Minden este a táborúzz után elraboltak tőlünk két hajótöröttet, egyet a fiúk és egyet a lányok közül, és csak azzal a feltétellel nem ették meg őket, ha esti mesét mondtak nekik...

Máskülönbén a hajótöröttek élete vidáman zajlott. Saját készítésű kemezőben egy egész malacot megsütöttek. Két kilátótoronyt építettek, s azt kötélláddal összekötötték, sőt még kötélcsőzdát is szereltek rá. Felfedező útra mentek a szigeten, s közben fákön növekvő konzervekre találtak. A bennszülöttekkel együtt exotikus dolgokat főztek, például kínai pulykalévest bambusz és szájacsvárral. Felfedeztek egy nagyon kellemes uszodát is a szigeten, melyet kétszer is meglátogattak. Sátorponyvából repülő tanították a bennszülötteket és méltóságban mérték össze erőiket...

Persze jutott időnk a komolyabb együttélésre is. Isten legszebb templomában, az erdő egy napsütötte tisztásán tartottuk pünkösdi szent misénket.

Az utolsó éjjel pedig az erdőben, egy kis táborúzz fényénél öt új cserkész tehett fogadalmat, és lett a cserkészek több milliós táborának tagja.

Az idő nagyon gyorsan telt a szigeten, szerencsére a napocska sem hagyott cserben bennünket, így kicsit szomorúak voltunk, mikor beszálltunk a felbukkanó hajóba, mely hazahozott bennünket... ↗

Tartása volt és tekintélyt sugárzott. Kár, hogy nincs többé.

Egy ausztriai látogatás alkalmával, a St. Lambrecht apátságban szívroham következtében halt meg 1999 július 29-én. Pannonhalmán temették el.

Borbándi Gyula

Így véget ért a mi nagy játékunk, már a buszban ültünk és úton voltunk hazafelé!

Talán kicsit furcsa ez a beszámoló, de mi cserkészek egy kicsit ilyenek vagyunk: Szeretünk kint lenni a természetben; szeretünk dolgokat elképzelni és azt eljátszani; szeretünk közösen játszani, közösen dolgozni, és figyelünk arra, hogy mindig magyarul beszéljünk, magyarul énekeljünk!

Mindenkit szeretettel várunk, közénk főleg az 5-12 éves gyerekeket – aki szeretné megismerni ezt a különleges világot.

Meitz László
csapatvezető

Papi utánpótlás a hazai egyházaknak

A magyarországi egyházmegyei szemináriumok adatai alapján a tavaszi és nyári papszentelés után csaknem ötven katolikus pap kezdte meg a lelkipásztori tevékenységét s ezzel csatlakozik az országban működő közel kétezer társához. Ezekhez a számokhoz kétezer járulnak még a férfi szermozesredek felszentelt papjai, ám ők is legfeljebb csak enyhíteni tudják a régóta tartó paphiányt, aminek következtében egyes vidékeken egy lelkipásztornak hat-nyolc, vagy akár ennél is több települést kell ellátnia. A hazai és külföldi szemináriumok valamennyi évfolyamán összesen félezernyi – többek között erdélyi, felvidéki és délvidéki – fiatal készül hivatására, ám tapasztalatok szerint sokan „menet közben” megmondják magukat.

A református zsinat világi elnöke, Kálmán Attila szerint a hazai református egyházban körülbelül ezerötyszáz lelkész dolgozik. Statisztikák alapján megállapítható: az idősebb korosztály és a fiatalok létszáma igen magas, de hiányzik a középnemzedék.

A budapesti *Evangelikus Teológiai Akadémia* adatai szerint az egyháznak kerekén kétszázötven lelkésze tevékenykedik az országban, s a teológián jelenleg

Különvélemény

Hazai katolikus hetilapban az egyházi zenéről szólva írja „g.s.”: „Nincsenek szerencsére - gazdaság főpapok, akik a 18. és a 19. században udvari zenészekkel dicsekedhettek”. - Ezt én nem okvetlenül tartom szerencsének. Főpapról nekem azonnal az egyetem-alapítvány nagy Pázmány öltök ezembe, meg primásoknál maradvá - Lippay György az európai hírű „posoni kertjével”, vagy Bathányi József, ő adta „a pesti népnek” a Városliget, vagy Simor János, az Esztergomi Keresztény Múzeum és Bibliotheka létesítője. Lehete hosszán sorolni a többieket, akik iskolák, kórházak, szeretetotthonok s egyéb szociális intézmények szűreit hivaták létre. Vagy jobb lett volna, ha az anyagi javak haszonlesők, kíméletlen üzletemberek, ne mondjam, kalandorok kezén van! Különben is: m i e r t bűn a jólét, a gazdagság? Ne tartuk védőpajzsunkat a Biblián. Ne legyünk álszentek! Mindig voltak s lesznek gazdagok és szegények, hősök és gyávák s csak nagyritkán szentek.

- s i j ó -

Helyesbítés. Legutóbbi számunk „Fiataloknak”c. rovatában a második hasáb 5. sorában háztartási helyett házastársi – , három sorral lejjebb „vakációkra” helyett „vakációzókra” – , valamint a 3. bekezdés utolsó mondatában halmoz a helyes kifejezés. A hibáért elnézést kérünk. Szerk.

Kölniek a csángó diákokért

A csíksomlyói búcsú alkalmával egyházközségünk tagjaival felkerestük a gyimesi csángók vidékét, ahol közvetlenül is megtapasztalhattuk az ott lakó nép ragaszkodását ősi hitéhez és magyar kultúrájához. Gyimesfelsőlokokon van egy katolikus magyar gimnázium (*Szent Erzsébet Gimnázium*), mely 1996-ban nyitotta meg kapuit csángó diákok számára, akik anyanyelvükön szeretnének tanulni. A gimnázium jelenlegi igazgatója, *Berszán Lajos*, katolikus lelkipásztor megmutatta nekünk az iskolát és kollégiumot. Elmondta, hogy a *Szicklára Épített Ház Alapítvány* debreceni tagozata és a *Magyar Csodaszarvas Kulturális és Művelődési Alapítvány* segítségével létesült az iskola, amely az idén a második végzős osztályt búcsúztatta. A látogatás alkalmával megcsodálunk a vidék szépségét, de láttuk az itt élő emberek nehéz életkörülményeit is. Elhatároztuk, hogy a kölni magyar híveket és másokat is megkeresünk azzal a kérdéssel: segítsék a csángó diákok továbbtanulási lehetőségét.

A segítség legcélszerűbb módja, ha árva vagy félárva tehetséges diákok kollégiumi költségeit (havi 50-60 DM) *hosszabb távon fedezni tudnánk*. Eddig hét diákra vállalták a szülőik a négy évig tartó gondoskodást. Jó lenne ha a felelősek példát minél többen követnék. Természetesen, szívesen veszünk minden alkalmi segítséget is.

Lukács József
kölni lelkipásztor

Itt közölnék az egyetlen ismertebb csángó költő, Lakos Demeter versét, meghagyva a mai csángónyelvi jellegzetes nyelvi és helyesírási sajátosságát.

Kedves üsmertlen testvér

*Moldovának tájairól érkezem
néhány versvel, hul mind kurtul életem,
hul még, magyar szó hallszik faluba,
magyar nőiákat még húzzák fonába,
hul a Szeret Moldovával meg nem áll,
hul a pásztor egész nyáron funujál.
Megkapom a leveledet, örvendek,
Sajnálom, ah rokonok, nem megyek!
Mosat még zavaros a világ, is még lesz,
remilem, hogy még a fene el nem vesz.
Ezután jönnek jobb üdük, tudja meg,
örökké a hideg után jön a meleg.
Sógorát már rég nem láttam, sajnálom,
és kiküldtetű, melyik járt nálam.
Cselédriul, melyikriul beszűl, meglátom,
érdeklüdtem én ezután barátom.*

*Megírom én a vejnék, ha kapok,
tudja meg, hogy adósnak nem maradok.
Mindenkinek jót kívánok, kedvesem,
nem nagyon tudok én írni helyesen,
mégis csángóknak is vannak kültűk,
nálunk is a régi világ változik.
Nálunk is újul az élet minden nap,
Új ínekeket a kűlűt örök kap.
Úgy állik, én ínekelem ami szűp,
anyanyelven, hogy megértse a nép.*

Levél az ÉLETÜNK-nek

A nyomda örödének, vitathatatlanul, van humora. Mi több: jövőbelátó képessége is. A lap előző, július-augusztusi számában méltattam Kovács K. Zoltánt 75. születésnapja alkalmából. Egy személyes és politikai barátját idézve írtam cikkemben: „Akkor vállalt politikai szerepet és munkát, amikor az életveszélyes foglalkozás volt.” Kinyomtatva, olvasom: amikor az élet veszélyes foglalkozás volt.

Hát bizony, nagyon hamar, az így is lett... Üdvözlettel: Skultéty Csaba (Budapest)

Kaszap István emléke él

„Isten veletek. Odafönn találkozunk. Ne sírjatok, mennyei születésnap ez. A jó Isten áldjon meg benneteket.” (Kaszap István búcsúját szüleitől)

Életrajzának első kiadása (Endrődy László S.J., „Életem Krisztusért”) 1936-ban jelent meg, és tíz kiadást ért el. 1941-ben Shvoy Lajos székesfehérvári püspök kezdeményezésére kezdetét vette a boldoggyávadási eljárás. 1942-ben Kaszap István hamvait a sóstói temetőből áthelyezték a székesfehérvári Prohászka Ottokár-emléktemplom árkádjai alá, ahol a mai napig nyugszik.

1947-ben a boldoggyávadási eljárás iratait felterjesztették Rómába, majd Endrődy László összeállításában megjelent egy imakilenced „Szeretettel Szenvetéssel” címmel, mely 30 kiadást ért el, 300 000 példányban. Megindult egy negyedévenként megjelenő folyóirat is „Kaszap István lapja” címmel. Több mint 100 000 példányban jelent meg 1942-től 1948-ig. Írások készültek Kaszap Istvánról német, francia, angol és spanyol nyelven. Úgyhogy neve és személyisége sokfelé ismeretessé vált a világon.

Kaszap István 1916. március 25-én született Székesfehérvárott. 1934. július 30-án lépett be a jezsuita rendbe. 1935 őszén elhatalmasodó betegsége miatt el kellett hagynia a rendet, de előjárói megígérték, hogy mihelyt meggyógyul, újra visszatérhet Jézus Társaságába. István nagyon vágyakozott erre, de hamarosan bekövetkező halála miatt erre már nem kerülhetett sor.

Eletemek rövid 19 éve alatt hosszú utat tett meg. Lelki fejlődését megismerteti velünk naplója, melyet cserkészként ifjú korától vezetett. Feljegyzéseit a szerzetben is folytatta.

Példaszerű az az imádságos, hívő családi légkör, amelybe Isten helyezte, s ahol bensőséges szeretet fűzte össze szüleit és négy testvérével. Lelki fejlődését segítette a székesfehérvári ciszter gimnázium jellemnevelő vallásos légköre, segítette az ottani Mária-Kongregáció, segítette a cserkészlet, ahol mindenki jó barátjává, a természet kedvelőjévé és felelős vezetővé nőtte ki magát. Kiváló tornász volt, kitartó szor-

galmával osztályában felküzdötte magát a csúcsig. Mint szerzetes-újonc nagylelkűen Istennek ajánlotta életét, hogy szolgálja a magyar ifjúságot. Látszólag nem tett semmi rendkívülit életében, ami miatt kiemelkedne az emberek fölé. De rendkívüli módon tett mindent, amit tett. Különösen rendkívüli volt szenvedésében. Feljegyzéseiben olvassuk: „Sokat kell foglalkoznom a szenvedéssel és elmélkednem róla, hogy magamévá tegyem, örömmel fogadjam és visel-

hessem... „Sok szenvedésem lesz, ha Isten nagyon szeret... Adj nekem kegyelmet, keressre fejezett Krisztusom, hogy némán, panasz és zokszó nélkül szenvedhessek.”

A legnagyobb szenvedések között is minden este elmondta a „Te Deum” hálaadó énekét. Szenvédeit Jézussal egyesülve a bűnösök megtéréséért ajánlotta fel.

A Kaszap István boldoggyávadását szorgalmazó római jezsuita központ már benyújtotta az illetékes vatikáni Kongregációnak a Kaszap István életét és érényeit tagoló 903 oldalas nyomtatott beszámolót. Egyben felhívták a Kongregáció figyelmét arra, hogy Kaszap István személyét ne csak Magyarországon, hanem számos más országban is ismeretes, hiszen teljes életrajza megjelent spanyol nyelven, és más nyelven is megjelentek róla szóló ismertetések. Cserkészként ismeri alakját az egész katolikus cserkészvilág. Hazánkban 1997-ben jelent meg a „Ki volt Kaszap István?” című 100 oldalas könyv, melyben Endrődy László könyve nyomán magyar jezsuiták mutatják be hitelesen ennek a magyar fiúnak vonzó alakját.

Bóday Jenő S. J.

Kaszap István noviciustársa

KIS HIREK

Árpád-házi Szent Erzsébet festmény olasz múzeumban. A Milánói Poldi Pezzoli Múzeum egy nagyjértékű *Szent Erzsébet* táblaképpel gazdagodott, amelyet talán maga Raffaello festett, de mindenképpen az ő műhelyéből való. Az o-lajfestmény egy predella (oltárpolc) része volt és a nemrégiben meghalt neves olasz művészettörténész, Federico Zerri végrendeletileg hagyta a múzeumba. Federico Zerri személyesen a nagy reneszánsz festő, Raffaello eredeti alkotásának tartotta a festményt.

A Párizsi Magyar Katolikus Misszió-ban június 20-án volt a Te Deum és a magyar iskola évzáró ünnepsége. A következő iskolaév szeptember 4-én kezdődik, akkor lesz a beiratkozás is, a Veni Sancte pedig szeptember 5-én. **Dr.P. Zs.**

MAGYAR ZARÁNDOKLAT MÁRIATZELLBE

A szokásos évi nagy Zarándoklat Máriacellbe szombaton és vasárnap, szeptember 18-án és 19-én lesz. A zarándoklatot vezeti dr. Ladócsi Gáspár tábóri püspök. Szombaton du. 5 órakor bevonulás, utána szentmise. Este gyertyás körmenet. Vasárnap reggel 8 órakor keresztúti ájtatosság, 10-kor ünnepélyes nagymise. Délután 2 órakor búcsúztató ájtatosság. □

Tiltakozás az „Orgia-misztérium-színház” kiállítás ellen

„A Magyar Katolikus Püspöki Kar nem kíván művészeti filozófiai vitákba bonyolódni, de mind a keresztény értékrend, mind a jó ízlés nevében tiltakozik a budapesti Kiscelli Múzeumban, a Fővárosi Képtár által megrendezett „Orgia-misztérium-színház” című kiállítás ellen.

H. Nitschnek a vallási motívumokkal súlyosan visszaélő orgasztikus „színház”, és annak a kiállításon bemutatott rekvizitumai kimerítik az obscenitás, a brutalitás és a káromlás tényét. Különösen sértő, hogy ez a bemutató az egykori budai Trinitárius kolostor máig is romos templomában nyert elhelyezést, a 250 éves obudai Szent Péter és Pál plébánia jubileumi kiállításának tőzsomszédságában.

Sajnos, hogy a Fővárosi Képtár a lelki és szellemi romok újjáépítése helyett a kollektív perverzitás bemutatásának nyitott kaput: mindez a brutalitás elleni tiltakozás, a kulturális hagyományok átértékelése és a művészi szabadság nevében.”

MK

A Caritas Internationalis nagygyűlése

A Vatikánban tartott tanácskozáson a közel négyszáz küldött megtárgyalta az elkövetkező négy esztendő munkatervét és megválasztotta a segélyszervezet vezetőjét. Az egyhetes összejövetel a „Kiegészítődés és szeretet” jegyében folyt le. Az európai küldöttek kicsérélték tapasztalataikat a cigányok körében végzett munkájukról is. Első helyen az aktuális ügyek közt szerepelt a jugoszláviai helyzettel kapcsolatos munkamegosztás kidolgozása. Nagy szeretettel fogadták Antun Pecar atyát, a Jugoszláv Karitás igazgatóját, aki három esztendő óta most először kapott kiutazási engedélyt a hatóságoktól és személyesen élte át a bombázásokat.

A tagszervezetek megválasztották az új vezetőjét, a Caritas Internationalis elnöki székebe Youhana Foud El-Hage, Tripoli érseke, a Libanoni Karitás vezetője került. A Caritas Európa új elnöke Denis Vienot, a Francia Karitás korábbi főtitkára lett. A Caritas Internationalis Végrehajtó Bizottsága új főtitkárt választott Duncan MacLaren személyében (Irország). A Magyar Karitás képviselőitében Frank Miklós országos igazgató és Adányi László főtitkár vett részt a közgyűlésen. MK

„Egérke” férjhez ment

Az első pillantásra furcsa cím egy nem is olyan régi történet koronája. Bizonyára sokan vannak a sportkedvelők világában, akik elérzékenyedve gondolnak vissza az 1988-as Szóulban rendezett olimpiára. Akkor történt – olvasom a kanadai „Magyarországban” – hogy a 100 méteres hátúszás döntőjében a magyar tévériporter így buzdította az akkor 14 éves Egerszegi Krisztinát: „Gyerünk kicsi lány, gyerünk Egérke!” S Egérke, mert ettől kezdve csak Egérkének becézték, percekkel később ott állt a győzelmi dobogó felső fokán, két szteroidokkal felpumpált, dromedár keletnémet nő között, hogy átvegye az aranyérmét! Ezután még négy alkalommal került Egérke az olimpiai győztesek dobogójára, utoljára Atlantában (1996). Azóta – írja a cikkíró – az egykori keletnémet úszónőnek már bajszuk nőtt, nekünk pedig itt maradt a nőies szépségű Krisztina, aki mostanában lett Vigassy Ádám felesége. Mit tegyünk hozzá? Sok boldogságot kívánunk mindkettőjüknek. - síj -

APRÓHÍRDETÉSEK

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!**
Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayerstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

	DM
Badacsonyi Szürkebarát	7,80
Debrői Hárslevelű	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékportó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	16,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta 1 kg	7,—
Májás-, véres hurka, dísznójsajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest,
Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és tele-
fon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk csa-
ládiás panzióinkban, zöldövezetben, de közel a
centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autó-
parkoló.

ÚJ DALOK!

Előző kiadványunk sikerén felbuzdulva (15
ezer szétküldött CD-lemez „A fények a szívem-
ből” címmel) megjelentek az új kiadványaink:
ADI POP: „**VÉRZŐ HAZÁBÓL**” – CD –
14 dal; „**ANYÁM, ÉDES JÓ ANYÁM**” – CD –
16 dal; „**A JÖVŐ GYERMEKE**” – kazetta 13
dal; „**DALOK EGY BECSÜLETES SZEBB
JOBBA MAGYARORSZÁGÉRT**” – kazetta 14 dal.
Megrendelhetők:
Sofortversand - Portofrei.
Ár: CD DM 20,— vagy Kazetta DM 10,— ill.
annak megfelelő papírpénz borítékban.
UNGAROBLUES MUSIKVERLAG: Éva Jäggi,
Friedberg str. 8, CH-4705 WANGEN an der
AARE, Schweiz címén.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkész
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkész
Főszerkesztő: dr. Cserhádi Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő
szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserhádi Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkesek
terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar
lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10.-én.
Hirdetéseket csak 10.-ig fogadjunk el.
Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”,
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: GRAPHOS GmbH
Planegger Str. 87c, 81241 München
Tel. (0 89) 55 34 44
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstentfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 bető)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések	
soronként	10,—
nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	
10 % kedvezmény	
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	
20 % kedvezmény	
Egy évi hirdetés esetén	
25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, b e f i z e t v e !	

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLU-
SÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL !

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-
kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge
München – Sonderkonto: Postbank München,
Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE !

Kérjük előfizetőinket, hogy a befizetési díj
összegét US 45,— értékében a Münchenbe,
a szerkesztőség címére küldjék.
Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$
portó. A lapot továbbra is Münchenből postáz-
zuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET
MELLÉKELTÜNK.

GÖRGÉNYI ZOLTÁN ÜGYVÉD

Tanácsadás és képviselő minden jogi és
ügyvédi kérdésben magyar-német nyelven.
Telefon: 08081/959880 Fax:08081/959882

A Mindszenty Alapítvány enge-
délyével a Magyarok Mindszenty
Mozgalma és a **Politikai Foglyok
Országos Szövetsége (POFOSZ)**,
„Holtában is beszél” címmel 5 db.
videokazettából álló sorozatot tesz
közzé vértanú Hecegprimásunk
megnyilatkozásairól. Ezen téma-
körhöz kapcsolódik a „Magyaror-
szág Mária országa” című kazetta
is. A Videófilmek archív hang és
képdokumentumok felhasználásával
készültek.

Ezzel egyidőben kiadtuk a
„Mindszenty Breviárium” című
könyvecskét is. Célunk az ifjúság
és az utókor tájékoztatása, vala-
mint a hitoktatás segítése. A vi-
deokazetták és a breviárium meg-
rendelhetők **Németországban:** a
kiadónál és v. Molnár Jánosnál,
Ratoldstr. 26, D-80995 München,
telefon: 089-313 50 39. vagy **Ma-
gyarországban:** a városmajori Jézus
Szíve plébánián Szekendy Ferenc
atyánál, 1122 Budapest, Csaba-u.
36. **Ár:** Videokazetta: 20,— DM;
CD-lemez: 35,— DM;
Breviárium: 2,— DM

A videokazettáinkat francia
Secam és NTSC normára is.
elkészítjük.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI
OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi
terjesztőinkkel (misszióinkkal) ren-
dezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újsá-
gok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni
postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon
az OTP Bank Budapest VIII. ker. Közeti
fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355
számú kontójára, Fejős Ottó néven. Evi
előfizetés híveknél: 2000. Ft.; lelkeseknek
öt intenciói tesztimonium a kiadóhivatal
címére.